

HÜSEYİN AVNİ SÖZEN ANADOLU LİSESİ

KAPSAYICILIK POLİTİKASI

HÜSEYİN AVNİ SÖZEN ANADOLU LİSESİ

IB DİPLOMA PROGRAMI

KAPSAYICILIK POLİTİKASI

Giriş

Bu belge, Hüseyin Avni Sözen Anadolu Lisesi'nde yürütülen Uluslararası Bakalorya (IB) Diploma Programı kapsamında, tüm öğrencilerin bireysel farklılıklarına saygı duyan ve kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturan ilkeleri ve uygulamaları tanımlamak amacıyla hazırlanmıştır. Politika, yalnızca özel eğitim desteği gerektiren öğrencileri değil; öğrenme stilleri, sosyal-duygusal özellikleri, dilsel yeterlilikleri ve fiziksel ihtiyaçları farklı olan tüm öğrencileri kapsar. IB'nin “her öğrenci öğrenebilir” ilkesinden hareketle, tüm öğrencilerin müfredat, öğretim ve değerlendirme süreçlerine tam erişimi sağlanır. Bu belge, ilgili tüm paydaşlar için rehber niteliği taşır.

1. Amaç ve Kapsam

IBDP'ye Erişimde Kapsayıcılık İlkemiz ve Taahhüdümüz

HASAL'da, özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler de dâhil olmak üzere tüm öğrenciler, eşit fırsatlara sahip bireyler olarak IB Diploma Programı'na başvurmaya teşvik edilir. Okulumuz, bireysel farklılıkları birer zenginlik olarak kabul eder ve bu anlayışla tüm öğrencilerin programa tam erişimini sağlamak için gerekli fiziksel, akademik ve duygusal düzenlemeleri sağlamayı taahhüt eder.

Öğrencinin özel öğrenme gereksinimi kabul sürecinde fark edildiğinde, bu durum rehberlik servisi tarafından değerlendirilir ve IB Koordinatörüyle birlikte gerekli destek planlamaları başlatılır. Okulda uygulanabilecek destekler belirlenir; eğer daha ileri düzeyde destek gerekirse öğrenci Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezine yönlendirilir. Sürecin her aşamasında öğrenci, veli, öğretmen ve rehberlik birimi iş birliği içinde çalışır.

HASAL topluluğunun tüm üyeleri, “Candidates with Special Assessment Needs” ve “Diploma Programme Assessment Procedures” rehberleri doğrultusunda hareket etmeyi ve tüm öğrencilerin IBDP müfredatına ve değerlendirme süreçlerine tam erişimini garanti altına almayı taahhüt eder

Bu politika, Hüseyin Avni Sözen Anadolu Lisesi'nin Uluslararası Bakalorya (IB) Diploma Programı kapsamında kapsayıcı eğitim anlayışını ve uygulamalarını tanımlar. Bu belge, bireysel farklılıkları olan tüm öğrencilerin öğrenme sürecine tam ve etkin katılımını sağlamayı amaçlar. Farklı öğrenme biçimlerine, dilsel, fiziksel, sosyal ve duygusal ihtiyaçlara sahip öğrencilere eşit ve adil öğrenme fırsatları sunmak temel ilkedir.

Politika, IB'nin "Learning diversity and inclusion in IB programmes" adlı dokümanı ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın ilgili yasal düzenlemeleri temel alınarak hazırlanmıştır. Kapsayıcı eğitime dair yaklaşımlar, okulun tüm paydaşlarıyla iş birliği içinde yürütülür ve her akademik yıl sonunda gözden geçirilerek güncellenir.

2. Kapsayıcı Eğitim Vizyonu

HASAL, kapsayıcılığı sadece bir uygulama değil, kurum kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak görmektedir. Okul, tüm bireylerin değerli olduğu, farklılıkların zenginlik kabul edildiği ve öğrenmenin tüm bireyler için ulaşılabilir kılındığı bir ortam oluşturmayı hedefler.

Tüm öğrencilerin sosyal, akademik ve kişisel gelişimlerini desteklemek için öğrenme ortamları esnek, duyarlı ve ihtiyaç odaklı şekilde düzenlenir. Okul, bireysel potansiyellerin fark edilmesini ve geliştirilmesini sağlamak üzere öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler ve veliler arasında sürekli iletişim ve iş birliği ortamı oluşturur. Kapsayıcılık vizyonu, yalnızca destek gereksinimi olan öğrencileri değil; her bireyin öğrenme stilini, geçmiş deneyimlerini ve kültürel birikimini de gözetken bütüncül bir yaklaşımla uygulanır.

3. Yasal Düzenlemeler ve Uyum

HASAL, Millî Eğitim Bakanlığı'nın özel eğitim ve rehberlik hizmetlerine ilişkin tüm yasal düzenlemelerine eksiksiz şekilde uyar. Bu kapsamda; "Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği", "Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönergesi" ve diğer ilgili mevzuatlar doğrultusunda okulda yürütülen tüm süreçler şekillendirilir.

IB standartları ile ulusal mevzuat arasında uyum sağlamak amacıyla okul, hem IB'nin erişim ve dahil etme yönergelerini, 'Candidates with Special Assessment Needs' ve 'Diploma Programme Assessment Procedures' belgelerini hem de MEB'in resmi kararlarını birlikte değerlendirir. RAM (Rehberlik ve Araştırma Merkezi) raporları ve uzman görüşleri doğrultusunda alınan kararlar, IB'ye bildirilir ve uluslararası standartlara göre uygulanması gereken destekler (access arrangements) IB Koordinatörü liderliğinde yürütülür. Yasal çerçeveye tam uyum, kapsayıcılığın sürdürülebilirliğini garanti altına alır.

4. Tanılama ve Müdahale Süreci

HASAL'da kapsayıcı eğitim yaklaşımı, öğrencilerin öğrenme farklılıklarının erken dönemde tanımlanması ve bu farklılıklara uygun destek planlarının oluşturulması ile başlar. Tanılama süreci aşağıdaki aşamalardan oluşur:

Öğretmen Gözlemleri: Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin akademik, sosyal veya duygusal alanlarda yaşadığı zorlukları düzenli olarak gözlemler. Gözlemler ders performansı, ödev teslimi, sınıf içi katılım, iletişim becerileri gibi kriterlere dayalıdır.

Rehberlik Servisi Değerlendirmesi: Gözlem sonucunda farklılık fark edilen öğrenci, okul rehberlik servisine yönlendirilir. Rehberlik servisi öğrenciyle birebir görüşmeler yapar, gerekirse anketler, testler ve aile görüşmeleri ile öğrencinin durumu hakkında daha ayrıntılı bilgi edinir.

Veli Bilgilendirmesi ve Katılımı: Öğrencinin ailesi süreç hakkında bilgilendirilir ve değerlendirme sürecine dâhil edilir. Veli görüşmeleri, sürecin bütüncül yürütülmesi açısından önemli görülür.

RAM Yönlendirmesi: Gerekli görüldüğü takdirde öğrenci, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezine (RAM) yönlendirilir. RAM raporları doğrultusunda öğrencinin özel eğitim ihtiyacı resmiyet kazanır.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP/IEP): RAM raporu ve okul içi gözlemler doğrultusunda, öğrenci için Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı hazırlanır. Bu plan, öğrencinin akademik ve sosyal hedeflerini, uygulanacak stratejileri, kullanılacak materyalleri ve ölçme-değerlendirme yöntemlerini içerir.

Uygulama ve İzleme: Hazırlanan BEP, tüm öğretmenler ve destek birimleri tarafından ortaklaşa uygulanır. Öğrencinin gelişimi periyodik olarak izlenir, plan gerektiğinde yeniden düzenlenir.

Destek Uygulamaları: Öğrenciye özel etüt saatleri, birebir çalışma seansları, sınav uyarlamaları (ek süre, sözlü anlatım vb.), sosyal beceri geliştirme etkinlikleri gibi çeşitli destek uygulamaları devreye alınır.

Bu süreçte okulun tüm paydaşları - öğretmenler, rehberlik servisi, veli ve idare - iş birliği içinde çalışarak öğrencinin tam potansiyeline ulaşmasını hedefler.

5. Farklı Eğitimsel Gereksinim Türleri

Okulumuzda her öğrencinin bireysel öğrenme yolculuğu farklıdır. Bu farklılıklar, öğrenme ortamı ve öğretim yöntemlerinde esneklik sağlanarak desteklenir. HASAL, öğrencilerin çeşitli öğrenme gereksinimlerini tanımlar ve bu ihtiyaçlara yönelik özel uygulamalar geliştirir:

Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrenciler: Disleksi, diskalkuli, disgrafi gibi özgül öğrenme güçlüğü tanısı almış öğrencilere uygun materyaller, zaman uyarlamaları ve birebir destek sağlanır.

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB): Sınıf içi dikkat dağınıcı etkenlerin azaltılması, kısa süreli görevler, görsel materyallerle destekleme ve sık geri bildirim sunma gibi yöntemlerle desteklenir.

Fiziksel Yetersizlikler: Görme, işitme veya bedensel engeli olan öğrenciler için fiziksel erişim olanakları geliştirilir, alternatif öğretim ve değerlendirme araçları kullanılır. İşaret dili tercümanı veya sesli kitap gibi destekler sağlanabilir.

Duygusal ve Davranışsal Zorluklar: Anksiyete, depresyon gibi psikolojik zorluklar yaşayan öğrencilere rehberlik servisi aracılığıyla bireysel danışmanlık, kriz müdahalesi ve gerektiğinde profesyonel yönlendirme desteği sunulur.

Dilsel Destek Gereksinimi Olan Öğrenciler: Anadili dışında bir dilde öğrenim gören öğrenciler için hazırlık sınıfı programları, yoğunlaştırılmış dil eğitimi, seviye gruplaması gibi uygulamalar yürütölür. Konuşma güçlüğü (örneğin kekemelik, ses bozuklukları) yaşayan öğrenciler için birebir destek, alternatif sözlü ifade yöntemleri, güvenli sunum

ortamları ve gerektiğinde yazılı ifade tercihi gibi esnek uygulamalarla öğrencinin iletişim becerileri desteklenir.

Üstün Yetenekli Öğrenciler: Akademik alanlarda potansiyel gösteren öğrencilere farklılaştırılmış ödevler, araştırma projeleri, yarışma ve olimpiyatlara yönlendirme, üniversitelerle iş birliği içinde mentörlük gibi olanaklar sunulur.

Her öğrencinin gereksinimi değerlendirilirken, öğrenci, veli, öğretmen ve rehberlik servisi birlikte çalışarak bireysel destek planları oluşturur ve uygulanır.

6. IB Erişim Düzenlemeleri (Access Arrangements)

IB Diploma Programı kapsamında, özel öğrenme gereksinimi olan öğrencilerin adil bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla IB tarafından tanınan erişim düzenlemeleri uygulanmaktadır. Bu düzenlemeler, öğrencinin dezavantajlı durumu nedeniyle değerlendirme sırasında olumsuz etkilenmesini önlemeyi amaçlar. Aşağıdaki uygulamalar, bireysel ihtiyaçlara göre planlanarak hayata geçirilir:

Ek Süre: Yazılı sınavlarda öğrencinin ihtiyacına göre %25, %50 veya %100 oranında ek süre tanınabilir.

Okuyucu/Yazıcı Kullanımı: Görme zorluğu veya yazma güçlüğü yaşayan öğrencilere sınav sırasında okuyucu ya da yazıcı desteği sağlanabilir.

Bilgisayar Kullanımı: Motor beceri kısıtı veya yazma bozukluğu olan öğrenciler, sınavlarını bilgisayar ortamında tamamlayabilir.

Ayrı Sınav Ortamı: Dikkat eksikliği, anksiyete gibi durumlarda öğrencinin dikkatini toplamasını kolaylaştırmak adına ayrı bir sınav ortamı sağlanabilir.

Yazılı sınavların sözlü uygulanması: Özgöl öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için sözlü anlatım yöntemi değerlendirilebilir.

Görsel/dijital materyal desteği: Görsel ağırlıklı öğrenen öğrenciler için sınavlarda uygun grafik, şema veya sunum materyalleri sağlanabilir.

Text-to-voice sistemi kullanımı: Konuşma güçlüğü olan öğrenciler için, iç değerlendirme (internal assessment) süreçlerinde yazılı ifadelerin sesli olarak okunmasını sağlayan yazılımlar kullanılabilir. Bu uygulama, öğrencinin kendini sözlü ifade etmesi gereken çalışmalarda iletişim engelini azaltmayı ve ifade becerilerini desteklemeyi amaçlar.

Bu düzenlemelerin uygulanabilmesi için öğrencinin durumu hakkında RAM (Rehberlik ve Araştırma Merkezi) raporu ve/veya uzman doktor kurulu raporu gibi resmi belgeler gereklidir. Erişim düzenlemeleri IB Koordinatörü tarafından değerlendirilerek IB'ye bildirilir ve resmi onay süreci yürütölür. Bu başvurular IB Bilgi Sistemi (IBIS) üzerinden yapılmalı ve sınav tarihinden en az 6 ay önce tamamlanmalıdır. Bu süre, IB'nin erişim düzenlemelerini değerlendirmesi ve gerekli onayı sağlaması açısından zorunludur.

7. Okul Yapısı ve Süreçler

HASAL'da erişim ve dahil etme uygulamaları okulun kurumsal yapısına entegre şekilde yürütölmemektedir. Öğrencilerin destek ihtiyaçları; öğretmenler, IB koordinatörü, rehberlik servisi ve gerekirse okul idaresi iş birliğinde değerlendirilir ve uygulamaya alınır.

Tanılama ve İzleme: Öğrencilerin öğrenme farklılıkları öğretmenler tarafından gözlemlenir ve rehberlik servisi ile iş birliği içinde değerlendirilir. Bu gözlemler doğrultusunda rehberlik birimi, öğrencinin bireysel ihtiyaçlarını belirlemek üzere görüşmeler yapar.

Destek Planlarının Hazırlanması: Gerektiğinde bireyselleştirilmiş eğitim planları (IEP/BEP) hazırlanır. Bu planlar, öğrencinin ihtiyaç duyduğu destek türünü, öğretim stratejilerini, değerlendirme yöntemlerini ve sosyal-duygusal hedefleri içerir.

Psikolojik ve Sosyal Destek: Rehberlik servisi bireysel ya da grup görüşmeleriyle öğrencilere psikolojik ve sosyal destek sağlar. Özellikle sınav kaygısı, dikkat eksikliği, uyum sorunları gibi konular hedef alınır.

Öğretmen Katılımı: Öğretmenler, öğrenciye uygun öğretim stratejileri geliştirmek ve uygulamakla yükümlüdür. Farklılaştırılmış öğretim, birebir etkileşim ve alternatif değerlendirme yöntemleri kullanılır.

Değerlendirme Uyarlamaları: Öğrencinin resmi belgelerle belgelenmiş özel ihtiyaçlarına göre sınav düzenlemeleri (ek süre, okuyucu, yazıcı, ayrı sınav salonu vb.) uygulanabilir. Bu düzenlemeler, IB Koordinatörü tarafından koordine edilir ve gerektiğinde IB'ye IBIS üzerinden bildirilerek onay alınır.

Tüm bu süreçler öğrenci mahremiyeti ve etik ilkeler gözetilerek yürütülür. Hedef, öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlamak ve akademik potansiyelini gerçekleştirmesine destek olmaktır.

8. Okul Topluluğu: Haklar ve Sorumluluklar

HASAL, kapsayıcı eğitimin yalnızca bireysel çabalarla değil, tüm okul topluluğunun ortak sorumluluğu ile hayata geçirilebileceğine inanır. Bu doğrultuda tüm paydaşların rolü aşağıdaki şekilde tanımlanır:

Öğrenciler: Kendi öğrenme haklarının farkında olup, ihtiyaç duyduklarında destek talep etme ve bu desteği etkin biçimde kullanma sorumluluğunu taşırlar. Politika kapsamında sunulan olanaklardan nasıl yararlanabileceklerini bilmekle yükümlüdürler.

Öğretmenler: Her öğrencinin bireysel farklılıklarını gözeterek kapsayıcı öğretim yöntemleri uygular. Sınıf içi ortamı tüm öğrenciler için erişilebilir ve destekleyici hâle getirmekle sorumludurlar. Ayrıca, öğrencilerin ihtiyaçlarını rehberlik birimine iletmek, gözlem raporları sunmak ve bireyselleştirilmiş planların uygulanmasına katkı sağlamakla yükümlüdürler.

Veli ve Aileler: Çocuklarının öğrenme sürecinde aktif rol alırlar. Gözlem, geri bildirim ve iş birliği yoluyla okulun destek sürecine katkı sunarlar. Rehberlik görüşmelerine katılarak bireyselleştirilmiş destek planlarının hazırlanmasına katkıda bulunurlar.

Okul Yönetimi: Kapsayıcı eğitim uygulamalarının sürekliliğini sağlamak için gerekli fiziksel, finansal ve insan kaynağı desteğini sağlar. Eğitim kadrosunun mesleki gelişimini destekler, rehberlik hizmetlerinin güçlendirilmesini sağlar ve politika uygulamalarının sürekliliğini garanti eder.

Rehberlik Servisi: Öğrenci değerlendirme sürecinin koordinasyonunu sağlar, bireysel ve grup çalışmalarıyla öğrencilere sosyal-duygusal destek sunar. Tanı, izleme ve yönlendirme aşamalarında aktif rol alır.

Bu sorumluluklar dâhilinde tüm okul topluluğu, öğrencilerin akademik ve kişisel gelişimlerinin desteklendiği kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturmak için iş birliği içinde çalışır.

9. Gözden Geçirme

Bu politika en son Eylül 2024 tarihinde gözden geçirilmiştir. Her akademik yıl sonunda aşağıdaki bileşenlerin katılımıyla sistematik olarak gözden geçirilir:

İlgili Katılımcılar: IB Koordinatörü, okul müdür yardımcısı, rehberlik servisi temsilcisi, öğretmen temsilcisi, veli temsilcisi ve öğrenci konseyi temsilcisi.

Gözden Geçirme Yöntemleri:

Politikanın uygulanma durumunu değerlendirmeye yönelik öğretmen ve öğrenci anketleri

- Politika kapsamındaki öğrencilere yönelik gelişim takip raporları
- Politika kapsamında alınan erişim kararlarının ve uygulamaların IB yönergeleriyle uyum kontrolü
- Gözlem, toplantı tutanakları ve veli geri bildirimleri

Revizyon Süreci:Tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda gerekli değişiklikler yapılır. Güncellenmiř politika metni öğretmenlerle paylaşılır, okulun web sitesinde yayımlanır ve yeni gelen IB öğrencileri için bilgilendirme paketi içinde sunulur.

10. Kaynaklar

- IB(2023). Access and Inclusion Policy
- IB. (2018). Learning diversity and inclusion in IB programmes
- MEB. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönergesi
- MEB. Özel Eğitim Hizmetleri Yönergesi